

บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. ความเป็นมา

1.1 สหประชาชาติได้จัดการประชุมระดับสุดยอด (UN Summit) ระหว่างวันที่ 25-27 กันยายน 2558 ที่นครนิวยอร์ก ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประมุขและหัวหน้ารัฐบาลของประเทศสมาชิก UN จำนวน 193 ประเทศ (รวมทั้งนายกรัฐมนตรีของไทย) ผู้แทนจากภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม รวมทั้งเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้แทนระดับสูงจากหน่วยงานสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ โดยที่ประชุมได้รับรองเอกสาร “Transforming our world : the 2030 Agenda for Sustainable Development” ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) จำนวน 17 เป้าหมายหลัก (goals) และเป้าประสงค์รอง (targets) อีก 169 เป้าหมาย ทั้งนี้ SDGs จะเข้ามาแทนที่เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals - MDGs) ซึ่งได้สิ้นสุดลงเมื่อปลายปี 2558

1.2 เอกสาร The 2030 Agenda for Sustainable Development ดังกล่าว ได้เน้นวัตถุประสงค์ที่จะขจัดความยากจนในทุกมิติและทุกรูปแบบ รวมทั้งเน้นการพัฒนาที่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นเสาหลักที่เอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน และไม่สามารถแบ่งแยกกันได้ภายใต้แผนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ เอกสารยังได้แสดงออกถึงความมุ่งมั่นและเจตนารมณ์ของผู้นำที่เข้าร่วมการประชุมที่จะต่อสู้กับความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ สร้างสังคมที่สงบสุข ยุติธรรมและมีส่วนร่วม ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ยอมรับว่าเอกสารฉบับนี้มีความเกี่ยวข้องและเป็นพื้นฐานของการสร้างสันติภาพ ความมั่นคง สิทธิมนุษยชน และธรรมาภิบาล โดยทุกประเทศและทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันในฐานะหุ้นส่วนแห่งความร่วมมือในการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้คำมั่นที่จะไม่ทอดทิ้งบุคคลใดไว้เบื้องหลัง “Leaving no one behind”

2. หลักการทางด้านสิทธิมนุษยชน

เอกสารฉบับนี้ได้ให้การยอมรับหลักการว่าด้วยการเคารพสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานของกฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน โดยเน้นประเด็นสำคัญดังนี้

2.1 มนุษย์ทุกคนจะต้องดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียมกัน ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ

2.2 การเคารพในสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ ความยุติธรรม การได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน การไม่เลือกปฏิบัติ การเคารพในเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะทำให้มนุษย์ได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแบ่งปันความเจริญเติบโต

2.3 เด็กทุกคนจะต้องเติบโตขึ้นอย่างเสรี โดยปราศจากความหวาดกลัวและการถูกเอารัดเอาเปรียบ

2.4 สตรีและเด็กหญิงจะต้องได้รับโอกาสที่เท่าเทียม รวมทั้งการเสริมสร้างอำนาจ (empowerment) โดยปราศจากอุปสรรคทางด้านกฎหมาย สังคม และเศรษฐกิจ

2.5 สังคมจะต้องมีความยุติธรรม ขันติธรรม (tolerance) เปิดกว้าง และส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยเน้นมาตรการและการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาสต่างๆ ซึ่งรวมถึงเด็ก เยาวชน ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้สูงอายุ ชนพื้นเมืองดั้งเดิม ผู้ลี้ภัย ผู้ย้ายถิ่นฐานภายในประเทศ และแรงงานย้ายถิ่นฐาน ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

2.6 รัฐจะต้องมีความรับผิดชอบในการเคารพ คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติกำเนิด ความพิการของร่างกาย หรือสถานะทางสังคมอื่นๆ

3. สารสำคัญของ SDGs จำนวน 17 เป้าหมายหลัก

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่

เป้าหมายที่ 2 ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ปรับปรุงโภชนาการ และสนับสนุนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีชีวิตที่มีคุณภาพ และส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของคนทุกเพศทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม รวมทั้งส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเสริมสร้างอำนาจให้แก่สตรีและเด็กหญิง

เป้าหมายที่ 6 สร้างหลักประกันการมีน้ำใช้ และการบริหารจัดการน้ำและสุขอนามัยอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 7 สร้างหลักประกันการเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ไม่แพง และยั่งยืนสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และครอบคลุมการจ้างงานเต็มอัตรา สร้างสรรค์ และเหมาะสมสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ

เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เท่าเทียมกันทั้งภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่ครอบคลุม สามารถรับมือต่อความเปลี่ยนแปลง มีความปลอดภัยและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนผลกระทบ

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้มหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอื่นๆ อย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง พืชม และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบนพื้นดินอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการป่าไม้ การต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดิน รวมทั้งหยุดยั้งการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมที่สันติและมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จัดหาช่องทางการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 17 สร้างความเข้มแข็งให้แก่กระบวนการในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในระดับโลก

4. การดำเนินงานของรัฐบาลภายหลังการรับรอง SDGs

4.1 รัฐบาลมีภาระความรับผิดชอบในลำดับแรกในการปฏิบัติตาม ติดตามผลและทบทวนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย SDGs โดยเฉพาะความรับผิดชอบ (accountability) โดยตรงต่อประชาชน

4.2 เพื่อให้การอนุวัติการตามเป้าหมายเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน (national ownership) ระหว่างทุกภาคส่วน นับตั้งแต่รัฐบาล รัฐสภา ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หน่วยงานท้องถิ่น สถาบันการเงิน ซึ่งเป็นแหล่งระดมเงินทุนสนับสนุนการดำเนินงาน องค์กรของประชาชน รวมทั้งหน่วยงานของสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศ

4.3 ในระดับชาติ รัฐบาลจะต้องจัดทำแผนหรือยุทธศาสตร์เพื่อรองรับเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมในบริบทและสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละประเทศ รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญของแผนการดำเนินงานในด้านต่างๆ

4.4 กระบวนการดำเนินงานตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน ตลอดจนการติดตามและรายงานผลจะต้องโปร่งใส เปิดกว้าง และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างความตระหนักในเรื่องความเสมอภาคทางเพศ และการเคารพสิทธิมนุษยชน

4.5 การติดตามและการจัดทำรายงานจะต้องดำเนินการบนพื้นฐานของหลักฐานอ้างอิง และข้อมูล ตลอดจนสถิติที่มีคุณภาพ เข้าถึง และเชื่อถือได้ รวมทั้งจัดแยกตามกลุ่มบุคคล รายได้ อายุ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สถานะทางการเมือง ความพิการ และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ ควรจะต้องมีการพัฒนาและยกระดับการจัดเก็บข้อมูลและสถิติในทุกประเทศโดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา

4.6 ในระดับระหว่างประเทศ รัฐบาลมีหน้าที่จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตาม SDGs ให้สหประชาชาติทราบเป็นระยะๆ โดยผ่านกลไกที่เรียกว่า High – level political forum ซึ่งอยู่ภายใต้สมัชชา

สหประชาชาติ และคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่หลักในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานในระดับระหว่างประเทศ

4.7 คณะกรรมาธิการสถิติของสหประชาชาติ (UN Statistical Commission) จะจัดการประชุม Inter – Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators ในราวเดือนมีนาคม 2559 ที่กรุงเทพฯ เพื่อจัดทำตัวชี้วัดในระดับโลก ซึ่งจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามผล และทบทวนการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs โดยจะนำเสนอผลการประชุมให้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งสมาชิกสหประชาชาติรับรอง เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้นำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศต่อไป

4.8 ภาครัฐกิจเอกชนจะมีส่วนร่วมอย่างสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นกลไกที่จะนำมาซึ่งการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การลงทุน การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการจ้างงาน แต่ทั้งนี้ภาครัฐกิจจะต้องมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) ตลอดจนมาตรฐานแรงงาน (labour standards) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

5. บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและการดำเนินงานของ ICC

5.1 ICC ได้บรรจุระเบียบวาระว่าด้วยการพัฒนาภายหลังปี 2015 (Post – 2015 Development) เข้าไว้ในระเบียบวาระการประชุมประจำปีของ ICC ตั้งแต่ปี 2556 เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นสิทธิมนุษยชนที่มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาอย่างไม่สามารถแยกออกจากกัน รวมทั้งต้องการที่จะส่งเสริมบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้นในกระบวนการทำงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภายใต้แนวคิด ดังนี้

(1) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถปฏิบัติหน้าที่เชื่อมโยงมาตรฐานระหว่างประเทศและการดำเนินงานเข้ากับการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ โดยอาศัยความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการรณรงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเคารพสิทธิมนุษยชนในกลไกที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน นับตั้งแต่หน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน

(2) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศแก่กลไกระดับโลกที่จะเข้ามากำกับดูแลและติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานตามเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งได้แก่ กลไก High Level Political Forum ของ UN ซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่แทนคณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) นอกเหนือไปจากการมีปฏิสัมพันธ์กับกลไกต่างๆ ของ UN ภายใต้กระบวนการ UPR และ UN Treaty bodies

/(3) สถาบัน...

(3) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ สมาชิกรัฐสภา ภาคประชาสังคม ตลอดจนประชาชนภายในประเทศ รวมทั้งสามารถทำหน้าที่เพื่อสร้างหลักประกันว่า มิติเรื่องสิทธิมนุษยชนจะได้รับการผลักดันให้อยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานในระดับชาติ โดยเฉพาะการนำแนวทาง human rights – based approach มาใช้ในการปรับแต่ง SDGs ให้เข้ากับบริบทในประเทศ โดยผ่านกระบวนการหารือ (consultation) การจัดลำดับความสำคัญ (priority setting) การกำหนดนโยบาย (policy making) การวางแผน (planning) การจัดสรรงบประมาณ (budgeting) และการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่มีการแยกประเภทของกลุ่มบุคคลอย่างเป็นระบบ เพื่อประโยชน์ในการติดตามความก้าวหน้าและการรายงานผล

(4) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำการประเมินผลกระทบที่มีต่อสิทธิมนุษยชน (human rights impact assessment) จากการอนุวัติการตามเป้าหมาย SDGs ของรัฐ โดยพิจารณาว่ากฎหมาย กฎระเบียบ นโยบายและโครงสร้างใดของรัฐที่จะส่งผลกระทบต่อสิทธิทางพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลในการนำมาตราฐานสิทธิมนุษยชนมาใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

(5) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถใช้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำหน้าที่ติดตาม (monitoring) การทำงานของรัฐมาใช้ในกระบวนการอนุวัติการตาม SDGs เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการปฏิบัติและเพื่อประกันว่ารัฐมีความรับผิดชอบต่อพันธกรณีในเรื่องนี้ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินงานนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการสร้างความเท่าเทียม การมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน โดยการประสานและทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นกลไกติดตามระดับชาติ (national monitoring mechanism)

(6) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถจัดทำรายงานเพื่อติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานของรัฐ โดยการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกันและการเลือกปฏิบัติที่มีอยู่ในสังคม โดยเฉพาะที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความพิการ อายุ เพศ และกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อคุ้มครองบุคคลเหล่านี้มิให้ต้องถูกทอดทิ้งหรือถูกกีดกันมิให้ได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการ SDGs ตามหลักการ (Leave no one behind) ของเลขาธิการสหประชาชาติ

(7) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถทำหน้าที่กึ่งศาล (quasi - judicial) ในการรับคำร้องหรือริเริ่มการตรวจสอบ เพื่อประกันให้เกิดความรับผิดชอบ (accountability) และการเข้าถึงความยุติธรรม (access to justice) โดยหน่วยงานของรัฐและภาคธุรกิจที่จะพึงมีต่อประชาชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกิจกรรมหรือโครงการทางด้านการพัฒนา การที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถรับคำร้องที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจ นับว่ามีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับตามองท่ามกลางกระแสที่ภาคธุรกิจกำลังมีบทบาทที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในโครงการพัฒนาต่างๆ ที่กระจายอยู่ทุกภูมิภาคในขณะนี้

5.2 การจัดประชุม International Conference ของ ICC ครั้งที่ 12 ระหว่างวันที่ 8-10 ตุลาคม 2558 ณ เมืองเมริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

ICC ร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเม็กซิโกได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม International Conference ของ ICC ครั้งที่ 12 ระหว่างวันที่ 8-10 ตุลาคม 2558 ณ เมืองเมริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อหารือร่วมกันถึงบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการปฏิบัติตามระเบียบวาระว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ 2030 Agenda for Sustainable Development โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก หน่วยงานของสหประชาชาติในภูมิภาคละตินอเมริกา อาทิ OHCHR และ UNDP หน่วยงานของรัฐบาลเม็กซิโก และผู้แทนภาคประชาสังคม สำหรับผู้แทน กสม. ที่เข้าร่วมประชุม ได้แก่ ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดที่ 2 นางพรรษา บุญรัตน์ ที่ปรึกษาสำนักงาน กสม. นายภูวดล วีระเวฬุสัย ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. ทั้งนี้ ที่ประชุมได้รับรองเอกสารสุดท้ายของการประชุม (Outcome Statement) ภายใต้ชื่อปฏิญญาเมริดา (Merida Declaration) โดยมีสาระสำคัญว่าด้วยการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังนี้

(1) กำหนดให้เครือข่ายสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคต่างๆ ทั้ง 4 ภูมิภาค จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชนกับเป้าหมาย SDGs เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับภูมิภาค (regional action plan) เพื่อกำหนดประเด็นการดำเนินงานของแต่ละภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการของสถาบันสิทธิฯ ที่เป็นสมาชิก

(2) ขอให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการเพื่อให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่รัฐบาลและหน่วยงานท้องถิ่น ตลอดจนประชาชนและภาคส่วนต่างๆ โดยการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวทาง human rights – based approach มาใช้ในการปฏิบัติตามและติดตามผล SDGs ซึ่งรวมถึงการประเมินผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาในระดับชาติ การปฏิบัติในทางปกครอง และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้มีการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนสำหรับทุกคน

(3) เสริมสร้างความสัมพันธ์ในฐานะหุ้นส่วนโดยผ่านกระบวนการปรึกษาหารือที่โปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วมกับประชาชนในฐานะที่เป็น rights – holders และภาคประชาสังคมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติตาม SDGs โดยเฉพาะการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้กลุ่มบุคคลใดต้องถูกทอดทิ้งจากกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน

(4) มีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ รัฐสภา ศาล หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานด้านสถิติ ภาคประชาสังคม กลุ่มบุคคลชายขอบ และสื่อมวลชน ตลอดจนหน่วยงานของสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างความตระหนัก และความไว้วางใจร่วมกันในการใช้ความพยายามร่วมกันในการติดตามผลการปฏิบัติตาม SDGs

/(5) มีส่วนร่วม....

(5) มีส่วนร่วมในการจัดทำตัวชี้วัด และระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพในระดับชาติ เพื่อให้มีผลต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยการหารือกับหน่วยงานทางด้านสถิติและสถาบันอื่นๆ ในระดับชาติที่เกี่ยวข้อง

(6) ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลในการปฏิบัติตามเป้าหมาย SDGs ทั้งในประเด็นความคืบหน้าและอุปสรรค เพื่อเสนอต่อรัฐสภาและสาธารณชน ตลอดจนกลไกระหว่างประเทศต่างๆ

(7) ดำเนินการไต่สวนและตรวจสอบการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการดำเนินงานตามเป้าหมาย SDGs โดยเฉพาะการเลือกปฏิบัติและการสร้างความไม่เท่าเทียม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน

(8) ดำเนินการที่เอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงความยุติธรรม การฟื้นฟู และการเยียวยาสำหรับบุคคลที่ถูกเอาผิดเอาเปรียบและเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยผ่านกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนตามอำนาจหน้าที่ที่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอยู่

6. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของ กสม. และสำนักงานฯ

6.1 ประเด็นเรื่อง Post-2015 Development Agenda และเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จะเปิดโอกาสและช่องทางการทำงานของ กสม. ให้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยในขั้นตอนนี้จะเห็นได้ว่า มิติทางด้านสิทธิมนุษยชนได้มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับแทบทุกประเด็นที่ปรากฏอยู่ในเป้าหมาย SDGs นับตั้งแต่ สิทธิทางการเมือง และพลเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม หลักการว่าด้วยความเสมอภาค สิทธิแรงงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าถึงความยุติธรรม การขจัดความยากจน สิทธิของกลุ่มบุคคลต่างๆ รวมไปถึงประเด็นทางด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน และสภาพแวดล้อม

6.2 กสม. สามารถใช้ประเด็นตาม SDGs ในการอ้างอิงเพื่อติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะนโยบายหรือโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชน หรือที่มีการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยหน่วยงานของรัฐ ทั้งโดยผ่านกระบวนการรับคำร้อง หรือริเริ่มกระบวนการตรวจสอบด้วยตนเองสำหรับกรณีที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง

6.3 ในส่วนของสำนักงานฯ สามารถใช้เป็นข้อมูลในการติดตาม (monitoring) เพื่อประกอบการจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศ การจัดทำรายงานการวิจัยเฉพาะด้าน รวมทั้งการจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศภายใต้กระบวนการ UPR ตลอดจนรายงานที่จะเสนอต่อคณะกรรมการภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ทั้งนี้ ในการจัดทำรายงานฉบับต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลและสถิติที่สามารถนำมาใช้อ้างอิงและเป็นที่น่าเชื่อถือ ซึ่งสำนักงานฯ จำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลและสถิติภายในองค์กรให้ได้มาตรฐานต่อไป

6.4 สำนักงานฯ อาจพิจารณานำเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาศึกษาเพื่อประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของ กสม. ฉบับใหม่ ซึ่งจะเริ่มขึ้นในปี 2560 เพื่อกำหนดมาตรการและแผนการดำเนินงานของ กสม. และสำนักงานฯ ให้สอดคล้องกับบริบทระหว่างประเทศและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศต่อไป

จัดทำโดย

นายภูวดล วีระเวชพิสัย

ผู้อำนวยการสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

มกราคม 2559